

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet-tér 9. sz. Tompa Mihály-u. 9. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felölős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó lapfőnöke:

RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 16 korona. — Félévre . . . 8 korona.
Egyes szám ára: 36 fillér.

A hirdetés díja:

Bármiféle adományok nyugtázása soronként. . . 30 fillér.
Hivatalos hirdetések soronként . . . 75 fillér.
Legkisebb hirdetés térfogata . . . 5 korona.
Nyilttér sora . . . 1 korona.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bályegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Egy gömöri kulturszervezet Gömöri társadalmi osztályok a mérlegen.

létesítése tárgyában közöltünk két hét előtt egy okos levelet s a múlt számunkban két oldalról is választ kaptunk és adtunk rá. Szóval nem siklottak el az emberi szemek hideg nemtörődomséggel a Gömör Kishont fórumja felett, szóval van talaja és termőföldje Gömörben a kultúra jegyében történendő tömörülésnek, csak ember nincs hozzá, aki tiszta fejjel és egész munkára készen kiálljon a helyre s egybefogja a sok, haladás után nyúló kezeket.

Nem tudjuk hinni, hogy ha eddig nem volt, most a mozidramákban szokásos deus ex machina-ként előpattan a kulturának hiányzó előharczósa s nem is meghívó akar lenni ez a mai irásunk egy ilyen várva-várt egyéniség számára, de ébrentartása annak a nemes eszmének, mely régen él a hasábjainkon.

Nem szabad engedni, hogy a mindennapi problémák salakos világában elsikkadjon ez a terv, nem szabad tűnni, hogy veszítsen életerejéből, elég hiba és baj, hogy az egyéni hiúságnak kicsinyes szempontjai megakasztották ennek életrekelését eddig is.

Napirenden kell tartani ezt a kérdést és bele kell vinni a legszélesebb emberrétegek tudatába, mert a kulturát exkluzívá tenni nagyobb bűn, mint kultúra nélkül élni, a haladást osztályok gondolkodásvilágából irányítani nagyobb véték, mint prédikálni és harszolni a haladás eszméi ellen.

Az életünk mai képe messzi áll a kulturélet jelenségeitől. Emberek, akik szeretik a szépet és annak irodalmi és művészeti ábrázolásait elszűrkülni kénytelen nálunk, emberek, akik szeretnek gondolkodni és mások gondolataival foglalkozni, bemohosodnak a mi kisvárosias pletykaéletünkben s nincs egy magasabb cél, mely melegítené a kulturát élvezett emberek lelkét, alszunk jó nagyokat, kényelmesen nézzük, hogy forog a világ kereke, amely egyszer csak ellöki magától azokat, akikben nincs életerő ahhoz, hogy az előrehaladás kapaszkodóján átjussanak.

Ebben a szomorú milióban legalább az eszme éljen, ha a megvalósulás messze is van még. De majd eljön. *El kell jönnie!*

(G.) Az a nagy tragédia, amelyet közel öt esztendőig így hívtunk: *világháború*, ugy lát-szik befejeződött s a béke korszaka áll az ajtóban, csendesen kopogtat, de nem meri ránk nyitni az ajtót, mert talán egy ismeretlen, ildomos idegen, aki nem mer biztatás nélkül belépni egy zsibvásáros lármájú terembe, ahol a tisztességes ember szerény kopogtatását meg sem hallani.

Mert zsibvásár, Teleki téri handlész rikácsolás a mai közélet és a társadalom képe sem egyéb, mint vad huzze-huzázás a hangoskodásnak és kapkodásnak. S a béke vár, türelmesen áll az ajtóban, hadd üljön el a zsivaj... biztosan azt gondolja magában: egyszer majd csak berekednek ezek a nagyszólamu és tágtorku emberek!...

Addig kavarog a levegő, amelyet éveken keresztül puskaporiszag, gyilkos gázok, öldöklő robbajok és halálos sóhajok telítettek s a levegőben most nehéz és erőteljes problémák szállodnak, melyeknek szelétől felfordult ez a régi mióta és alapu emberi társadalom. Felfordult és korlátok, eszmei igazságok omlottak és bomlottak s rétegek, melyek emberi rendelkezések szerint alul voltak, a felfelé jutás jussát oly komoly lendülettel követelték, hogy szavuk súlyosan dörög, mint a pöröly, melyet eddig izmos karjuk kezelt. S ez az osztály-evolúció, ez a fejlődő emberi érzés és gondolat sikraugrása a többi társadalmi osztályok életrétegeit is befolyásolja, de ezen természetes momentumtól eltekintve is jelentkeznek egyes társadalmi osztályoknál oly jelenségek, melyeket a háborús közgazdasági viszonyok, a demokratizáló s egyre erősödő emberhangulat teremtettek meg s amelyek régi egyensúlyoknak adtak fröcsköt s a könnyen libbenő deszka megbillent s mozog, — ki tudja — ki és mikor fogja megállítani.

Kétségtelen, hogy egy új korszak következik ezután. Talán a sok dátumu és eseményű világtörténelem sem ösmert oly rohamos átalakulást, mint aminek küszöbén állunk s amelynek közvetett előidézője talán a világháború volt. Ismételjük: *közvetett előidézője*, mert mély meggyőződésünk, hogy a korszak minden emberi politika raffinéiái ellenére is életre kel, de erősebb és tisztább alakban pattan elő akkor, mikor egy világháború társadalmi annak befogadására és megemésztésére érzékenyen fogékonyabb. Eanek a nagy átalakulásnak bekövetkezése után, politikai és szociológiai, sőt talán morális okozatoknak a vizsgálódása meg fogja teremteni a mai idők objektív és világos kritikáját. Mi ezt ma nem tehetjük meg. Anyyra benne élünk a forgatagban, úgy zug a fejünk a közélet óriási nagyvásárjától s még sok tekintetben oly éretlennek látjuk a helyzetet s oly homályosoknak a kivezető utak irányait, hogy embri ésszel és szemmel lehetetlen pontos számot adni arról, mit ér és mit nyom a kritika mérlegén ma egy-egy emberi réteg, egy-egy társadalmi osztály.

Pedig érdekes kérdés lehet ez s a jövő fejlődés útjáról való visszatekintésnél sem lehet érdektelen az, milyen helyzetben voltak egyes társadalmi osztályok a mozgalmasszerkilencz százttizes évtized utolsó évében, mennyi volt a komoly becsük, milyen volt az etikájuk, milyen a vagyoni és kulturális értékük a hogyan illeszkedtek bele a bekövetkező látszó új társadalmi rend első körülményeibe.

S mivel mi csak egy vármegye határsorompói között írjuk meg az emberek életét és értékét, Gömör társadalmi osztályait vesszük sorra. Nem embereket fogunk megírni és megrajzolni s ha az elkövetkezendő hasábjainkon valaki önmagára is vél ösmerni, ne gondoljon személyeskedő tendenciákra, mert embereket bemocskolni vagy feleszményesíteni, az nem a becsületos toll szerepe.

Ugy érezzük, szükség van erre a cikksorozatunkra. Ma utczán, társaságokban, gyűlésekben, cikkekben és vasuti kupékban szidják és lebecsülik a más emberkategóriákat jogosan és jogosulatlanul. Ma mindenki kritizál, beleköt a más társadalmi osztály életébe, vagyonába, belenézi a zsebébe, tányérjába és fejébe, miért ne nézhetnének mi is — magasabb szempontokat szemelött tartva — széjjel a gömöri társadalomban és miért ne mérlegeljük meg a fontosabb emberi osztályokat a toll kritikájának mérlegével.

Felvonultatjuk

a gömöri ipari munkást,
a gömöri földművest és kisgazdát,
a gömöri középbirtokos osztályt,
a gömöri kereskedőket,
a gömöri iparosokat,
a gömöri tisztviselőket,
a gömöri szabad értelmiséget,
a gömöri nagybirtokosokat

s megírjuk róluk, mint viselték, türték, szenvedték vagy tejeleztek le a háború éveit, mit érnek gazdaságilag, kultúra tekintetében és etikailag ma, mi a bajuk és mi az általános társadalom baja velük. Nem leszünk tudományosan nagyképek, riporterszerűen felületesek, de egyszerű tényekkel és igazságokkal akarunk mérlegelni. Ezeket önmaguk észleleteiből s a nyilvános életből vesszük, ahol mindenki láthatja.

Aki segíteni akar okos észleletsével, annak sorait szívesen várjuk és gondolatait beleplántáljuk a mi fejünkbe is s megrostálva, desztillálva cikkekbe tömörítjük.

A mottóink az újságírás miatyánkja lesz, Kármán József mondása:

„Igaz és egyenes legyen, ki felveszi pennóját.”

A KÖZÖNSÉGHEZ! A megváltozott viszony folytán tisztelettel értesítem a közönséget, hogy folyó évi február hó 1-től gyógyszeres csak kiegészítés ellenében szolgáltatathatók ki. Kérem ezt neheztelés nélkül tudomásul venni.

Tisztelettel:

GEDULY GÉZA, gyógyszerész.

Fórum.

A rimaszombati cigarettázó gyermekek.

Különös dolog, hogy az alkohol ellen az iskolában és iskolán kívül egyaránt kűdenek és az egészségre nézve csaknem oly káros dohányszívvelés csökkentésére és a gyermekek dohányszívvelésének megakadályozására alig történik valami.

Pedig a dohányszívvelés által a szervezetbe jutó nikotin épp oly mérgező, mint az alkohol a egyformán romboló és káros hatást gyakorol a gyermekszervezetre mindkettő. S ha még figyelembe vesszük azon körülményt is, hogy a cigarettázásra inkább nyílik alkalmuk a gyermekeknek, mint a szeszes italok élvezetére s elszívhatja anélkül, hogy a szülei tudnának róla, addig szeszes italt legfeljebb csak otthon lehet — ha van — lopva, esetleg a szülők tudtával, mivel jelenleg a kereszében nem adnának neki, tehát tapasztalat szerint többen hódolnak már a gyermekek közül a cigarettázásnak, ennél fogva annak a megakadályozására kellene valamit tenni.

Még csak iskolai idő alatt úgy, ahogy tartózkodnak a dohányszívveléstől, féléven az iskolai büntetéstől, de olyankor, amikor a tanítás szünetel, egészen nyíltan dohányszívvelés városunkban is az 5—10 éves gyermekek is.

Igazán megáll az ember esze, hogy ezen gyermekek honnan szerzik be a dohányszívvelést, cigarettát, amikor a mostani nagy dohányszívvelésben még felöltöttek is alig jut.

Eltakintva attól, hogy ezen gyermekek szervezeteiket teszik tönkre a dohányszívveléssel, még más okok miatt is kellene tenni valamit ellene.

Ugyanis azok, akik lopva, elbujva szívják el cigarettájukat, nagyon sokszor okoznak az által tüzeseteket, azok pedig, akik nyíltan cigarettázóznak, a jobb gondolkozó emberek megbotránkozását idézik elő.

Tudom, hogy teljesen megakadályozni a gyermekek dohányszívvelését bizonyos okok miatt nem lehetne, de az ellen, hogy legalább nyilvánosan ne botránkoztassák meg a járókelőket, a hatóság tehetne valamit.

Nem kellene mást tenni, csak az utcákon szolgálatot teljesítő rendőrök figyelmébe ajánlani a cigarettázó gyermekeket, akik először is elszednék az illetőtől a cigarettát s gyújtás és felírva szülei nevét és lakását, azokat a hatóságnak átsegélytelnék.

Az oly szülő, aki elnézi gyermeke dohányszívvelését, megérdemelné a büntetést, viszont annak a gyermeknek is elmenne a kedve a cigarettázástól, akinek szülei a rájuk mért büntetés fejében jól kiporolják a nadrágját! —k.—a.

TÁRCZA.

A büntetés.

GÁL ISTVÁN.

(Este 6 óra. Férfi lakás. Diszkrétén elegáns gavallér-otthon. A butorka finomak, a tompított fény hangulatot ad, a széles, divatos íróasztalon mestéri rend.)

Zára Elemér (28—30 éves. Mikor a függöny felgördül az íróasztalon a hosszú virágvázába pár szál krizantém tesz. Látszik a viselkedésén, hogy vár valakit s addig míg a csengő izgatott szaggatással megberreg, többször néz a közöpen levő ajtó felé.) (Csengés.)

Zára: (az ajtóhoz megy azon át az előszobába, Jolánnal együtt bejön.)

Jolán: (olyan uriaszony, akinél nehéz megállapítani, vajjon elmúlt-e már huszesztendő, de mozdulatai az asszonyos viselkedése mutatja, hogy nem pár napos fiatalasszony már. Izgatottan, szenvedélyesen beszél, legyen a hangjában az elszentimentálisodó részleteknél finom muzsika, később legyen elesülő a büntetéstől.)

Zára: (segít Jolánnak a felső ruhákat levetni.) Kedves, hogy eljött. Igen kedves szép asszony.

Jolán: Igen... igen... Magának kedves, magának az...

Zára: Hogyne lenne kedves, mikor ilyen csatagos este, mikor ide is befurakodik a tolatkodó zordság bésurrán az ember szobájába a legszebb ami meleg, a legszebb ami szép, egy ilyen asszony, mint maga, Jolán...

Jolán: Szeretném tudni Elemér, mit mondana akkor, ha odakünn történetesen nem esik az eső, de vigan süt a nap, s olyankor van asszony látogatója? Milyen mondattal ülteti azt le?

Hírek a cseh-szlovák megszállással kapcsolatban.

A Szepes—gömöri vasutról ír a Slovenské Listy, a Zsolnán megindult tárgyalások kapcsán, amelyeknek az a célja, hogy szlovák köztársaság vasuti összeköttetéseit megállapítsa és a megszállott területek vasuti vonalainak üzemben tartását biztosítsa. A tárgyalásokon a cseh-szlovák kormány kiküldöttein és szakreferensein kívül résztvevőnek a Ksod. képviselői is. A folyamatban lévő tárgyalásokkal kapcsolatban a Slovenské Listy a következő perspektívát nyújtja: A czikkirő nézete szerint a szlovák vasuti fővonalak a következők lesznek: Az első fővonal Oderbergből indul ki és Zolna, Trencsén, Árva, Liptó, Szepes, Sáros és Abauj vármegyék területein át Kassáig vezet. Kassáról külön vonat vezet Sátoraljauhelyen át Zemplén és Ung vármegyékbe, tovább pedig Csapon át a Kárpátok alján fekvő ruthén területre és itt csatlakozik az előbbi vonalhoz, amely Stanislaun át Bukovinába vezet egészen Csernovitzig. A másik fővonal Brinnből indul ki és a Vlára szoroson, Trencsénen át Tapolcsányba, innen tovább pedig Zólyom irányába vezet. Ez a vonal a szlovák köztársaság középső részének forgalmi igényeit fogja kielégíteni. A harmadik fővonal Pozsonyból indul ki és Érsekújváron, Ipolyságon át Losoncra vezet. Ehhez a fővonathoz csatlakozni fog a Zsolnáról Rajecre, Privigyére és innen Nyitrán át Ersekújvárig vezető vonal. A Rutikáról, illetve Turócszentmártonból Zólyomig vezető vonal ki lesz építve Korpendig, ki lesz továbbá építve a vasuti összeköttetés Rózsahegyéről Besztercebányára és megvalósulás előtt áll a Szepesmegyét Gömör-vármegyével egybekapcsoló vasuti vonal is.

Kimutatás.

A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár főorvosa: dr. Kármán Aladár érdekes kimutatást állított össze arról, hogy milyen áldásos és sokoldalú munkát végez a kerületi munkásbiztosító pénztár beteg tagjai és családtagjai elbátásánál. Rimaszombat városban és környékén 1918-ban 1253 keresetképes beteg tag és családtag részesült 1465 rendelésben és 421 orvosi látogatásban és 113 keresetképtelen beteg tag részesült 239 rendelésben és 329 látogatásban. A végösszeg: 1366 beteg, 1754 rendelés és 750 látogatás. Meghalt 7 tag (temetői segély utaltatott.) A rendelő intézetben végzetetett 22 műtét, 55 foghuzás, 345 sebkö-

Zára: Ugyilátszik minden asszony már a bölcsőben féltékeny... Ha nem lennék olyan tulságosan őszinte, mint vagyok s ha csak arra pályáznék, hogy maga Jolán, minél többször felmelegítse ezt a bután hideg férfiszobát, vagy esküdni kezdenék, hogy még nő sohasem járt itt, vagy hercegzve azt mondanám, annyi volt, hogy a sorrendet sem tudom.

Jolán: Sem az egyiket, sem a másikat nem hinném el. Maradjunk tehát az igazságnál: voltak... ez tény...

Zára: Voltak...

Jolán: (hirtelen folytatja) vannak és lesznek...

Zára: (indulatosan) Jolán!... Ezért jött fel? Ezt megbeszélhettük volna korzozás közben is, ezen elveszekedhettünk volna a zajos utcán is, ezért kár volt...

Jolán: (közbevág) egy férjes asszonynak elbuknia...

Zára: Mit beszél már megint. Hol van maga az elbukástól!... Rémeket lát Jolán, tulságosan ideges és izgatott. Magát nem esaltam ide fel, mint a többi asszonyokat szokás. Magát felezalni nem is lehetett volna, mert tulságosan okos és okosan szerelmes. Magának nem kellett összehazudni tücsköt bogarat, hogy az én szobám ilyen, vagy olyan (közöl huzódik Jolánhoz, s átfogja) maga ide nem szobát jött nézni, maga feljött, mert idehozta a szíve, a lobogó szerelme, a megtalált boldogsága...

Jolán: (hozzá húzódik.) És ez erősebb volt minden eskünél és minden akarásnál.

Zára: Az ember sokszor esküszik és nem tudja, hogy mire.

Jolán: Sokszor akar és a végén látja, milyen kicsiséget akart...

tás, volt 49 baleseti felülvizsgálat. Gyermekekágyi segélyben részesült hat héten át 3 családtag, kik szülőszüni ellátást is kaptak. A kórházban ápolt beteg tagok felesége az ápolás tartama alatt féltáppénz segélyt élvezett. A tagok kaptak 26 héten át táppénzt (havi átlagban 8000 koronát) szemüveget, kötszert, sérvkötőt, fecakendőt, kölesön fürdőkádat és gőz- vagy kád-fürdőjegyet díjtalanul. Akik kórházi ápolásra vagy nagyobb műtetre szorultak, azok kórházba vagy gyógyfürdőbe utaltattak.

Ezen adatok csakis a Rimaszombat város és közvetlen környékére vonatkoznak, hol a háboru kitörése óta a főorvos egyedül végzi a teendőket s különösen a spanyol járvány idején úgy itt, mint a többi körzeti részben, kivált a gyártelepek helyén, ugyancsak igénybe volt véve a pénztár teherviselő képessége s az orvosok munkabírása.

A taglétszám csökkent a háboru alatt s ennek természetesen következménye volt a jövedelem csökkenése is. Ennek ellenére a beteg tagok és ezek családtagjai a törvényben és alapszabályokban biztosított mindennemű segélyt nemcsak éppen úgy kapták mint a békében, de 1918-ban már jelentékenyen fokozottabb mértékben (1918. január 1-től a 20 heti segély 26 hétre, a 4 heti gyermekágyi segély 6 hétre terjesztetett ki stb. stb.) és a jogos igények minden téren, mindenkor kielégítést nyertek; ellenben az orvosok fizetése a háboru alatt 2—2½ éven át éppen az ő hazafias érzésükre és áldozatkészségükre való hivatkozással csaknem az egész vonalon leszállítottatott felére s csupán olyan helyeken maradt meg a régi fizetés, hol egy orvos háromnak a dolgát végezte. Tehát mégis van egy intézmény, melynek szolgálatában a fizetés ma is éppen annyi, mint háboru előtt volt. A tisztviselők pedig úgy voltak, hogy egyideig hárman, aztán négyen végeztek 4 éven át 7—8 helyett a némelykor ugyancsak felszaporodott hivatalos teendőket.

Természetes, hogy ezen intézmény nem dolgozik a modern reklámmal, hanem zajtalanul, feladatához méltón végzi nehez — sokszor az előirt kötelességeket lényegesen tulhaladó — munkáját, s az anya és csecsemővédelem, az agkori és népbiztosítás terén is nagyarányu, hatalmas akciót indított meg, mely méltán társul a tüdővész, — a nemi betegségek — és alkoholizmus terjedésének meggrátlása céljából a pénztár által indított széleskörű mozgalomhoz.

Ifj. Vondra János cserépkályhás

Rimaszombat, Ujváros-u. 8. sz. alatt.

Zára: Ez látja okos beszéd, ezt értem, ezt szeretem. Nevetséges társadalmi forma ma az eskü és olyan semmiség lesz belőle, ha a szív és a vér beszélni kezd...

Jolán: Már régen elhatároztam, hogy eljövök magához. (Magsimogatja Zárát, a hangja igen finoman cseng.) Éreztem, hogy el kell jönnöm, éreztem éjszakáról éjszakára. Láttam, hogy mindenki hazudik körülöttem, a barátóim, a családok, az uram, miért legyek én becsületes és hazugságtalan, mindenki szeret valakit és igyekszik azé lenni, miért ne lehetnék én is azé, akit szeretek...

Zára: (Magsékolja a Jolán kezét.)

Jolán: Eddig még úgy sem éreztem a boldogságot (hirtelen megmervedik a nézése és elsuklik a hangja).

Zára: (Rábámul s ijedten nézi az asszonyt.)

Jolán: (erőtletett mosollyal). Nem... nem éreztem.

Zára: Az urát sohasem szerette?

Jolán: Soha.

Zára: És amikor hozzámment, akkor sem szeretett senkit?...

Jolán: (hirtelen, szenvedélyesen) Mit faggat? Ne gyóntasson!... Most magát szeretem. Elemér... csak magát. Hegtaláltam mindent, ami hiányzott, (átöleli Zárát, csókolja) mindent magában akrok megtalálni... a maga szép szemében, a csókjában, az ölelésében...

Zára: Ez nem gyóntatás Jolán... Magának egy időben igen udvarolt szegényem...

Jolán: (közbevág). Nem udvarolt, csak pletyka az egész, borzasztó rosszak az emberek, én jó voltam idáig, hogy beszéltek rólam, azt tudom, de Istenem, kiről nem beszélnek ma az emberek...

A „Gömör-Kishont”

negyvenéves múltja jogán a változott viszonyok között is

élni akar!

A gömöri érdekek tisztességes szószólója, az eseményeknek hűséges tükré kíván lenni, de helyzete a technikai és szellemi előállítás költségei folytán egyre nehezebb s így aki szereti a lapot, méltányolja eleven, liktető zsurnalisztikáját, az szívesen áll támogatásunkra és szerez új előfizetőket!

Hírek és vegyesek.**Meddő gondolatok.**

Elhatároztam, hogy cikket írok; csakhamar beláttam azonban, hogy ez nem olyan egyszerű dolog, mint amilyennek előbb gondoltam.

A témánál akadtam meg a most nem tudom a kátyúból kihuzni fantáziám fakó szekerét. Kerestem a témát, mint a varró az elvesztett gombostűt, azzal a különbséggel, hogy én el sem veszíthettem, mert hiszen nem is volt.

Neveltséges, hogy nekem most izzadnom kell azon, mitéle haszontalanságokkal tickáljam tele a szép fehér papírost, — hogy a szerkesztőm (ki nagyon szigorú ember), no meg a „cenzura” is meg legyenek elégedve — ahelyett, hogy valami jó könyvet olvassék, kényelmesen hátradőlve a karosszékekben, gondtalan füstkarikákat fuja a levegőbe, vagy egyéb szórakozással tölteném el a vacsora utáni kellemes perceket.

Sajátságos, hogy akinek tőlég meddig mestersége az írás, az irtózik tőle, akinek pedig állandó jó foglalkozása van, az mind egytől egyig irodalmi babérokra vágyik. A szerkesztőségi papirkosár a megmondhatója, hogy meanyi költemény és próza születtek hetonként a fentebb említett, de még től nem fedezett költők és írók tollából.

Ezek az írások természetesen remekművek s a szerkesztők korlátoltsága és rosszakarata fosztja meg az utókat attól, hogy ezek nyomtatásban lássanak napvilágot. Kévetkezésképp a szerkesztő fejére hullanak azok az átkok, amelyeket a megáértett szerzők küldenek viszonzásképen.

A kályhám nem dűnyög, duruzsol olyan andalítóan, mint a háboru előtti téli estéken, mert nincs elegendő szén, ía, egyszerűen tüdőanyag. Pedig valamikor a fénylő parázsba nézve de azok gondolat villant át agyamon, egy kettőre találtam magamnak témát, míg most ugyazólván a

Zára: Ma mindenkiről beszélnek az emberek. Ma nagyon sokat beszélnek és kavés igazat beszélnek. Ne vegye faggatásunk, amit mondtam, én csak szeretném tudni, én vagyok e az első, nem kíváncsiságom akarja ezt tudni, a szerelmem, érti Jolán?...

Jolán: (átülek). Az első vagy... a legelső és legutolsó... A bűnöm vagy, a kárhozatom, a szerelmem...

Zára: (hirtelen ezimikus mosollyal). Szép... igen szép, szép asszony.

Jolán: (Bután néz Zára).

Zára: (feláll, az íróasztalhoz megy s kivess egy fiókból egy levelet, Jolánhoz viszi és megmutatja neki). Ismeri ezt az írást?

Jolán: (Elsápad, az arca eltorzul) Nem ismerem...

Zára: Hát sohasem levelezett (nyomatékkal) Győry Gézával?

Jolán: (Idegesen.) Hogy leveleztem volna? Mi akar ez lenni? Kikérem...

Zára: Semmit se kérjen ki! (Energikusan.) Jolán! Győry Géza nekem jó barátom volt, Győry Géza nekem megírta annak a revolverdörrenésnek a történetét.

Jolán: (Összerázkódik.) Hazudott!...

Zára: Jolán! Egy halotról ilyet mondani...

Jolán: Nekem semmi dolgom nem volt vele, ha más irt...

Zára: Ne mondja ki még egyszer...

Jolán: (Ordítva) Mit akar velem? ... Mit beszél itt nekem? ...

Zára: Csöndesebben! Megbüntetni akarom, megvezekeltetni... Maga megölte Győry Gézát, senki se büntette meg érte... Hát itt vagyok én... Én megbüntettem.

hideg kályha mellett hallgatom az eső unalmas, monoton zenéjét, sivár gondolatnőkültségben fantasztikus ákom bákókat rajzolva a papírosra.

A legújabb hírek arról szólnak, hogy a magyar kormány a megszállott területek élelmezéséről nem gondoskodik és így csakis megyénk azon részére fog kiutalásokat eszközölni, amelyet még a cseh szlovákok meg nem szállítottak. Én csak arra gondolok s ilyenkor összeszorul a szívem, hogy ezek után jönni fognak majd azok a sivár esztendők, amelyekben az anyagi gondok, a töméntelen jogokkal szemben álló töméntelen köteleltségek eleget tudnak e majd tenni tartozásunknak. Mert ezután csak gazdagok és koldusok lesznek, a középosztály most leheli utolsó lélegzetét, rajtuk már a jóakarát sem tudhat segíteni.

Vajjon ki törődik ezzel? Az események, a megélhetés gondja elveszi az élethez való kedvet, a munkához való frissességet. Ki törődik a más bajával? Mindenki örül, ha maga nincs veszedelemben s teljesen tisztult a mások sorsa iránt.

Nemsokára vége lesz a télnek is. Eljön a sokak által várva várt tavasz. A fák majd rügyezni kezdenek s a zöldelő rétek, illatozó erdők még sem fogják meghozni a nyugalmat. Vajjon miért?

A természet hatalmas erőinél sokkalta erősebb az emberi gonoszság! *Alfa.*

A cseh-szlovák zsupán Rimaszombatban. Dr. *Dawner* Samu zsupán mult hó 27 én, hétfőn Rimaszombatban tartózkodott *Hanesz* Emil tiszlezi lelkész, zaupáni megbízott társaságában és a vármegyebázan folytatott fontos tanácskozásokot. Érteülésünk szerint elősorban közlelmezési kérdésekről folytak a tárgyalások. A közigazgatást ezidőszert nem kívánta átvenni a zsupán.

Megbízás. Mint értesülünk, dr. *Dawner* Samu zsupán a rimaszombati posta- és tévirda vesetésével *Hermann* Vilmos ellenőrt bizta meg.

Előléptetés. A magyar belügyminiszter dr. *Stolcz* Zsigmond budapesti áll. rendőrségi segédigalmazót a IX. fiz. osztályba valóéagos fogalmazóvá léptette elő, aki a főkapitányaság büntügyi osztályán nyert beosztást.

Az „Eperjesi Lapok” szerkesztését dr. *Wallentinyi* Samu, dr. *Wallentinyi* Dezső rimaszombati főimn. tanár tevévére vette át.

Esküvő. Dr. *Bavcsa* Ferencz miskolci ügyvéd házasságot kötött Schmidt Gizzi nyíregyházi leánygimnáziumi tanárral.

Jolán: (szólni akar).

Zára: Ne gondolja szép asszony, hogy én egy pillanatig is szerettem magát... Dehogy szerettem... Utáltam... Megvettem, mint a véreskező gyilkost utálja az ember, mert hiába van finomra manikürözve a keze, undorodom tőle, vér tapad ahhoz, meg a gonosz lelkéhez. Hát így volt: Magát szerette Győry Géza. Sokáig udvarolt magának, sokáig simogatta a tekintetével, a végön megszerették egymást. Kérte Géza, legyen a szeretője, legyen az övé és maga egy szép este elment hozzá. Itt a levele, megirt nekem benne mindent. A szerelmét, a boldogságát mikor maga az övé volt és a maga gyilkos kegyetlenségét, az undok véréhségét.

Jolán: (borzalmasan vonaglik e szavak alatt). Nem így volt. Esküszöm Elémér...

Zára: Az előbb mikor még a maga hangnemében csevegtünk, megmondtam magának: az ember sokszor esküszik és nem tudja mire. Ne esküdjék Jolán. Maga egy gyilkos feltétel alatt lett a Géza szeretője, magának az a buta rögeszméje támadt, hogy maga nem az élők, de a halottak akar a szeretője lenni. Azért a szépséges elvált, hogy hallgatni csak a halottak tudnak. És Géza annyira szerette, hogy amint maga elment tőle, még el sem szállt a bódító parfüm illata, levelet irt nekem és hűen az adott szavához maga a holt Győry Gézának volt a szeretője.

Jolán: Nem így volt...

Zára: Így volt, itt nincs mentség. Egy becsületes embert megölt a szerelmével, egy barátomnak revolvert adott a kezébe. Jó. Egy álmatlan éjszakán kieszeltem ezt a büntetést... Maga eljött hozzám. Most már úgy lázik ke-

A nyomorék gyermekek otthona szünetelni fog. A Gömörmegyei Fehér Kereszt Egyesület igazgatósága és választmánya a hó 30 án d. u. 5 órakor a Rimaszombati Takarékpénztár igazgatósága üléstermében úgy a női választmányi mint az igazgatósági tagoknak élénk részvétele mellett nagyfontosságú ülést tartott. Az ülést Lukács Gézáné ügyvezető önök vezette, aki napirend előtt a hálás kegyelet meleg szavaival emlékezett meg az egyesület régi igazgatósági tagjának, Bornemisza Lászlónak a két jószívű támogatójának: Boczkó Dániel és nejának elhunytáról. Nemes emlékezetüket az egyesület jegyzőkönyvében örökíti meg. Ezután dr. Zehery István igazgató főorvos tett hosszabb és alaposan kidolgozott jelentést az egyesület gondozása alatt álló nyomorék gyermek otthon állapotáról. Szomorú tényként jelentette be, hogy az az általános közlelmezési nyomoruság, mely február elsejével a vármegyére szakadt s az a körülmény, hogy a hatóságoknak nincs módjában ezen időponttól kezdve a legszükségesebb közlelmezési cikkeket kiutalni s a lakáskérdés bizonytalansága s az állami támogatásnak problematikus volta azt a helyzetet teremtette meg, hogy február elsejétől kezdve a gyermekek élelmezése lehetetlenné vált s így komolyan kell foglalkozni azon kérdéssel, hogy a viszonyoknak javulásáig a nyomorék gyermek otthon fentartása szüneteltessék. Az otthonban levő gyermekeket, kik mind a magyar állam gondoságában levő gyermekek, visszaadják a gyermekmenhelynek. A választmány a kényeszerű körülmények folytán hozzájárult az igazgató javaslatához. Ezután a mult évi számadás megvizsgálására egy bizottság lett kiküldve, melynek tagjai lettek: Samarjay Jánosné, Szeman Endre és Tóth Béláné. Ezek szerint a nyomorék gyermek otthon ideiglenesen szünetel, de ez nem jelenti az egyesület működésének szünetelését, mert az egylet ezt a kényeszerű szünetet a jószívű közönség támogatása mellett erőinek gyarapítására akarja felhasználni, hogy emberbaráti tevékenységét az arra alkalmas időpontban újra és akadály nélkül felvehesse.

A Gömör-Kishont előfizetési díja:
fél évre . . . 8 korona,
egész évre 16 korona.

vésőbbé elővigyázatos, nekem nem kellett öngyilkosságot fogadnom. Eljött hozzám — maga szép asszony — és most megbűnhődik. Nem golyóval és nem halállal... Sírnai fog utánam — érti — az én csókom után és futni fog előlem, az én megvetésem elől. Maga gyilkos — raffináltan gyilkos — utálok magát...

Jolán: (találhőren bámul).

Zára: A büntetése ez lesz: Maga most hazamegy az urához, skit soha sem szeretett, aki nem is gondolja, hogy kívül szokta ő az éjszakáit együtt tölteni. És amint maga elment én felcsengetem az urát a telefonon és csak ennyit mondok neki: Öregem, vedd át az inasomtól a feleséged... Esetleg többet, mindent...

(csenget)

(balajtón megjelenik egy inas)

Zára: (nyugodtan) Behozza a Nagyságos Asszony ruháit és elkíséri haza kocsin, átadja Nagyságos Urnak és megmondja neki, hogy az utozán rosszul lett Önagysága s kocsin haza hozta. Érti?

Inas: Igenis...

Zára: Egy percze sem hagyja egyedül!

Inas: (el, ruhával vissza.)

Jolán: (felöltözik, szó nélkül előre megy, inas utána.)

Zára: (nyomatékkal) Jó éjszakát! (mikor elmennek Zára a telefonhoz megy, leakasztja a kagylót s belekialtja) 42—18.

Jolán: (az ajtóban áll, összeremeg, el)

Zára: Itt Zára. Szervusz Öregem, ha nem jön semmi közbe, vacsora után megátogatlak benneteket. Da telefonáld meg majd, hogy kellemes lesz-e Önagyságának... Szervusz...

(Függöny le.)

Ujabb elismerés. Megírtuk annak idején, hogy Fodor Emilt, a rimaszombati gyermekmenhely gondnokát a debreczeni Patronázs Egyesület tiszteletbeli tagnak megválasztotta és elismerést 1000 kor. jutalomba részesítette. Most — mint értesültünk — újabb elismerés érte Fodor Emil gondnokot. Buzgó és szorgalmas munkálkodásáért a debreczeni menhelytől 300 korona karácsonyi jutalomban részesült.

Meghalt Ady Endre. Nem kapunk budapesti újságokat s így csak kerülő úton tudtuk meg a magyar irodalom szomorúságát. Nem szoktunk országos eseményekkel foglalkozni, kivéve ha azok közeli érdeklik Gömört. Ady halála azokról érdekel mindenkit, aki érzi mit jelent ez a fogalom: irodalom. Egy költővel van kevesebb, egyes irodalmi frakciók szerint a kor legnagyobb magyar költője veszett el, az bizonyos, hogy erős talentum pusztult abból a kertből, melyben a magyar líra csenevész idevirágzása van. Mikor jött — a legtöbben nevettek rajta, Szajna menti álmok bolondosát látták benne s a végén csodálattal állt meg mindenki egy ősmagyar talentum kibontakozása előtt. Az irodalmunk evolúziós korszakában fogalom lett a neve, melyet soha nem fogunk elfelejteni, mert gyökereiből egy új irodalom szépségei nőttek fel.

Circulus vitiosus. Magyarul annyit jelent, mint téves kör. Tulajdonképpen filozófiai fogalom volna s olyanformát jelent, hogy valaki beveszi magát egy helytelen eszmekörbe s ott jár azután következetesen, mint a nyomtató ló, ha körben hajtják. Ilyen téves körben mozognak a különböző élelmi és szükségleti cikkek árai is s egyik következetesen a másikra utalva, nem engedi az árakat normálisra leszállani. A munkás a termelőt szidja, hogy az drágán ad mindent s alapjában igaza van; de a termelő avval védi magát, hogy az iparos is drágán készíti a csizmát, a boltban a kereskedő is drágán ad mindent. Azután meg most azt is hozzáteheti, hogy a munkaerő nagyon drága, alig kapható, mert senki sem akar dolgozni, ezért nem igen lehet a termények árát leszállítani. Így azután egyik a másikra utal, hogy kezdje meg a másik az árszállítást s hiába lesz béke, mégis háborus ára van mindennek, ha kapható. Az az egy nagy baj, hogy a kenyér árak mindig följebb mennek s a kenyér és liszt szabadkereskedelme még mindig nem állhat be, mert ez talán segíthetne a bajon. A napszámos és kézi munkás ugyanis a múltban a kenyér árához mérte munkája értékét. Ha olcsóbb kenyeret lehetne elegendő mennyiségben, akkor olcsóbban dolgozhatna és ezzel minden ár lejjebb mehetne. Ugy látszik itt van a téves kör kiinduló pontja. De jó volna, ha ezen lehetne segíteni!

A gyógyszerhiány katasztrófával fenyegeti a közegészségünket. A magyar belügyminiszter a törvényhatóságok útján figyelmeztető rendelettel fordult az ország területén működő összes orvosokhoz és rámutat azokra az óriási nehézségekre, melyekkel az ország gyógyszerellátása körül meg kell küzdeni. A helyzet napról-napra rosszabbodik, a hazai gyógyszerkészlet apadása katasztrófával fenyegeti az egész ország közegészségügyét. Az orvosok nagyrésze ennek ellenére ma sem alkalmazkodik a gyógyszerforgalmi kirendeltség, illetve az Országos Közegészségügyi tanács által állandóan sürgetett takarékosági szabályokhoz. A magyar belügyminiszter ismételtlen nyomatékosan figyelmezteti a rendelő orvosokat, hogy a kifogyóban levő gyógyszerek helyett az előírt más alkalmas anyagokat rendeljék és állandóan érdeklődjenek az iránt, hogy milyen minőségű gyógyszerből vannak nagyobb készletek. A rimaszombati gyógyszerészek, kik a háboru alatt is a nehéz forgalmi zavarok mellett igyekeztek a közönség igényeit kielégíteni, a legnagyobb zavarban vannak, mert ma holnap a legszükségesebb és legnehezebben nélkülözhető gyógyszerek sem lesznek kaphatók. A gyógyszerészek az aggasztó helyzetben e héten a cseh-szlovák köztársaság minisztériumához fordultak, hogy a nélkülözhetetlen gyógyszerekkel a megszállott területet s különösen városunkat, mint nagy terület központját, lássa el. Ha az állapot nem javul, akkor az egészségügyi ellátás a legszomorúbb helyzetbe kerül.

KÉRELEM. Kérem az orvosi kar igen tisztelt tagjait, hogy a gyógyszerhiány folytán előállott helyzetre való tekintettel, koronként sziveskedjenek a gyógyszerárakat felkeresni megbeszélések végett. **GEDULY GÉZA.**

Az eperjesi jogakadémia február elsején teszi át székhelyét Miskolcra. Megírtuk, hogy az eperjesi jogakadémia állami támogatással Miskolcra költözködik. Dr. Mikler Károly dékán, dr. Obetkó Dezső tanácsos és Duszik Lajos lelkész — mint értesültünk — a napokban Miskolcra érkeztek és közölték dr. Hodobay Sándor helyettes polgármesterrel, hogy az akadémia február elsején érkezik meg Miskolcra s a második félévet már itt nyitja meg.

VIZVEZETÉK SZERELÉS és annak szakemberü javítását njből megkezdtem. — Raktáron tartok mindenféle felszerelési tárgyakat.

HLOZEK JÁNOS, Rákóczi-utca 21.

Az iskolai félév vége. A gimnáziumokban és a polgári iskolákban most van az első félév vége, de az idén nem igen lesz osztályozás és félévi értesítő, mert a spanyol járvány meg egyebek bajok miatt olyan nehéz volt az idén a tanítás, hogy bajos volt helyes képet alkotni a tanulók előmeneteléről. Így hát a második félévben csak folytatólagosan tanulnak tovább a diákok.

Kaszinói közgyűlés. A vármegyei Kaszinó évi rendes közgyűlését február hó 9 ikén — jövő vasárnap — délután 4 órákor tartja saját helyiségében.

Adomány. Jávorszky József helybeli ács-mester a hadiárvak javára lapunk szerkesztőségéhez 20 koronát küldött be. Illetékes helyére juttatjuk.

Az ipartestületi nyugdíj-egylet előjárósága és választmánya ma, vasárnap d e. 11 órákor a polgári olvasóköri helyiségében ülést tart.

Elfogy a nyersolaj a villanytelepen. A rimaszombati városi villanyosműveknél fogytán van a nyersolajkészlet, úgy hogy alig egy pár napig tud a telep áramot szolgáltatni. — A cseh-szlovák katonai parancsnokság igyekszik a telep részére olajat keríteni s a villanyáram szolgáltatást biztosítani.

Lopás. A „Losonczy Újság” írja a következőket: Volleman Viktor gácsi posztógyári igazgató december 23 án Losonczról este Budapestre utazott. Az állomásra a szánkáján jött. Mialatt a kecsis a direktor csomagjait a váróterembe vitte, a néhány percre magukra hagyott szánkóval ismeretlen tettesek elhajtottak. Volleman az esetet bejelentette a rendőrségen, mely a nyomozást nyomban megindította. Január 9 én számol be Fábrián detektív az eredményről és megállapítja, hogy a lopást H. Gy., S. Gy. és T. G. követték el, kik a lovakkal még a lopás éjjelén Fülekre hajtottak s az éjszakát T. G. egyik rokonánál töltvén, másnap Gömörbe mentek. A lovakat a szánkóval együtt Putnokon adták el 6600 koronáért. S. Gy. folyó hó 5 én Törincsen öngyilkos lett, míg H. és T. Budapestre menekültek. A nyomozás tovább folyik.

Apolló-színház. Mult szombaton és vasárnap az Apolló színházban zsufolt házak előtt került bemutatásra a nagy gonddal összeállított és mesterien rendezett „Árendás zsidó”-film, igen jó kísértő műsorral. A most szombatra és vasárnapra hirdetett világhírű oberammergani passiójáték: „Krisztus élete és szenvedései” nagyszabású, gyönyörű film elmarad, miután a beállott vasuti zavarok miatt a film elhozatala Kolozavárról — hol legutóbb játszották — lehetetlen volt. — Helyette „Quo Vadis” teljesen új film kerül bemutatásra. Ez a kiváló film már évekket ezelőtt volt Rimaszombatan, amikor szintén nagy sikert aratott. Felhívjuk a közönség figyelmét a mindenféle nagy tetszéssel fogadott filmre.

Jövő műsor: Szombat és vasárnap, február 8—9 én: „Álarczos bál” Verdi világhírű operája! filmen rendezte: Deésy Alfréd; a főszerepben Olt Arisztid, Dán Norbert, Góth Annice, Fiath Róbert. — Február 15—16 án „A névtelen asszony” professzor Nick Fantom kalandja, mindenféle nagy szenzációt keltett detektív dráma.

Az „Otthon” társaskör mult vasárnap összehívott közgyűlése az alapszabályokban előírt létszámbány miatt nem volt megtartható; így a közgyűlés megtartása febr. 8 ára d. u. 5 órára halasztott, mikor is a közgyűlés tekintet nélkül a megjelenők számára, határozatképes lesz.

Műkedvelői előadás. A balogi ifjúság február hó 1. és 2 án az orgonaszal javára a ref. iskola tantermében táncozal egybekötött jótékonycélu műkedvelői előadást rendez. Színe kerül a „Gyimesi vadvirág” című népszínmű.

Hirdetmény.

Alulírott pénzüntézetek a folyton növekvő pénzhőszégre való tekintettel,

a betétkamatlábát

ugy központjuknál, valamint fiókjuknál f. év február 1-től további intézkedésig

állandó betéteknél 2¹/₂%-ra

átmeneti betéteknél 1¹/₂%-ra

mérsékelni kénytelenek.

Rimaszombati Takarékpénztár.
Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság.
Gömörmegyei Nép- és Iparbank R.-társaság.
Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

Eladó tégl- és cserépgyártási telep

a vasútállomás töszomszédságában, égető kemence és szárítókkal, kitűnő agyagminőséggel. Megtudható a kiadóhivatalnál. 1—2

Eladó új ház.

Honvéd-utca 3-ik szám alatt lévő új ház, mely áll négy szoba, fürdőszoba, üvegezett folyosó és egyéb szükséges mellékhelyiségekből, nagy gyümölcsös kerítél, szabad kézből eladó. Ertekezni lehet ugyanott.

A helybeli gőz- és kádfürdő

folyó hó 6-án csütörtökön teljes tűzommal megnyílik.

Gőzfürdői napok férfiak részére: csütörtök, szombat és vasárnap.

Nők részére: péntek.

Fürdősi idő: reggel 8-tól — d. u. 4 óráig. Masször és tyukszemvágó rendelkezésre áll.

1—2 **Fürdővezetőség.**

Ügyes varrónő

vállal kosztümöket, kabátokat és mindenféle modern ruhák készítését. Cím: Heimlich, Koszth-utca 24.

Fogtechnikus tanuló.

Dr. Lusztig Sándor fogorvos műtermébe négy középiskolát végzett fiú fogtechnikus tanulóknak felvétetik. 1—2

A rimaszombati szőlőbirtokosság egy kerülői állást hirdet

a következő javadalmaszással: ugymint 1200 korona évi készpénzfizetést, lakást, 1 tehén- és malacztartást, annak megfelelő kaspáló és kaszáló területtel. Pályázó fegyverrel bánni tudó, erőteljes férfi legyen; lehetőleg családos ember. — Jelentkezések Vályi Ferencz borbélynál.

A helybeli kath. Olvasó-egylet udvarnokot keres.

Fizetés megegyezés szerint.